



GEMEENTE EEMNES

INFORMATIENOTA RAAD EEMNES

Datum vaststelling college: 16 september 2025

Van het college van B&W

Aan Gemeente Eemnes – Gemeenteraad

Portefeuillehouder Havinga, M.

Informatie bij D. van den Nieuwenhuizen,
Beleidsmedewerker Maatschappelijke Ontwikkeling

Onderwerp

De signalen en cijfers over alcohol- en middelengebruik in Eemnes.

Portefeuillehouder

Havinga, M.

Openbaar

Ja

Kennisnemen van

De actuele signalen en cijfers over alcohol- en middelengebruik in Eemnes.

Aanleiding (inleiding)

Naar aanleiding van de startnotitie van het Preventie- en Handhavingsplan (PHP) Alcohol en Middelen is vanuit de raad de vraag gesteld hoe het gesteld is met het middelengebruik (alcohol en drugs) in Eemnes. Op basis van signalen van lokale partners en de resultaten uit de GGD Gezondheidsmonitoren Jeugd (2023) en Volwassenen & Ouderen (2024) is een eerste beeld gevormd.

Kernboodschap

In de regio Gooi en Vechtstreek wordt al jarenlang relatief veel alcohol geconsumeerd, in alle leeftijdsgroepen, zeker in vergelijking met landelijke cijfers. Het alcoholgebruik onder jongeren wordt al jaren gekenmerkt door: te vroeg, te vaak en te veel. Ook in Eemnes is

het alcohol- en middelengebruik onder jongeren en volwassenen vergelijkbaar met de regionale trend. De beschikbaarheid en normalisering van middelengebruik zijn zorgpunten. Ouders en professionals geven aan onvoldoende handvatten te hebben om hierop te reageren. Preventie, ouderbetrokkenheid en ondersteuning van welzijnspartners zijn daarom essentieel.

Gezondheidsmonitor Jeugd (2023)

Het alcohol- en middelengebruik onder jongeren in Eemnes blijft hoog. Zo heeft 36% van de jongeren in de afgelopen vier weken alcohol gedronken, tegenover 31% in de regio Gooi en Vechtstreek. Vooral het binge-drinken (vijf of meer glazen per gelegenheid) komt relatief vaak voor. Ouders in onze gemeente zijn kritischer over alcoholgebruik door jongeren: slechts 35% keurt het goed of zegt er niets van, tegenover 42% in de regio. Jongeren verkrijgen alcohol voornamelijk via vrienden of anderen die het voor hen kopen.

Het aantal jongeren dat rookt is de afgelopen jaren gestegen: momenteel rookt 10%, terwijl dat eerder nog 7% was. Vapen is pas sinds de laatste gezondheidsmonitor meegenomen en blijkt direct een opvallende trend te zijn—11% van de jongeren geeft aan te vaperen. Tegelijkertijd is het percentage jongeren dat ooit wiet of hasj heeft gebruikt juist gedaald: van 21% in eerdere jaren naar 15% nu. Daarmee ligt het huidige gebruik ook onder het regionale gemiddelde van 20%.

Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen (2024)

Uit de Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen blijkt dat het percentage zware en overmatige drinkers in Eemnes hoger ligt dan het regionale en landelijke gemiddelde. Vooral jongvolwassenen scoren hoog: 15% valt onder de categorie zware drinkers. Het aandeel inwoners dat niet drinkt of maximaal 1 glas per dag (36%) is lager dan in de regio (43%) en landelijk (45%).

Het percentage rokers (14%) en vapers (3%) binnen de gemeente komt overeen met het landelijke gemiddelde. Eveneens wijkt het gebruik van cannabis (2%) en overige drugs onder volwassenen niet significant af van de landelijke cijfers

Signalen van lokale partners

Lokale partners signaleren dat het alcoholgebruik onder jongeren in Eemnes op relatief jonge leeftijd aanvangt, doorgaans tussen de 14 en 16 jaar. Binnen vriendengroepen is alcohol eenvoudig verkrijgbaar en het gebruik lijkt sociaal geaccepteerd. Specifieke hanggroepen vervullen hierin een centrale rol. Evenementen zoals het Tentfeest, Koningsdag en evenementen in regio worden expliciet genoemd als gelegenheden waar overmatig alcoholgebruik veelvuldig voorkomt. Ouders geven aan behoefte te hebben aan ondersteuning en informatie over het middelengebruik van hun kinderen, maar ervaren voorlichtingsbijeenkomsten van bijvoorbeeld Jellinek soms als onvoldoende aansluitend bij hun verwachtingen.

Ouders geven aan vragen te hebben over het middelengebruik van hun kinderen, maar ervaren ouderavonden van bijvoorbeeld Jellinek soms als beledigend.

Bij volwassenen wordt alcoholgebruik voornamelijk zichtbaar in meldingen bij Veilig Thuis, met name wanneer sprake is van escalatie. In minder ernstige casussen blijft het gebruik vaak onder de radar.

Softdrugs zoals cannabis en 3MMC worden regelmatig genoemd, vooral binnen hanggroepen waar de beschikbaarheid laagdrempelig is. Ook het dealen in vapes onder jongeren neemt toe. Harddrugs worden slechts sporadisch gesignaleerd en spelen vooralsnog geen prominente rol in meldingen of coachingstrajecten.

Consequenties

De Nederlandse overheid streeft naar een afname van het aantal rokers, mensen met overgewicht en problematische drinkers. In het Nationaal Preventieakkoord (NPA) zijn hierover in 2018 afspraken gemaakt met ruim 70 partijen. Dit akkoord is in de regio Gooi en Vechtstreek vertaald naar een regionaal preventieprogramma.

De signalen en cijfers uit Eemnes onderstrepen de noodzaak van een integraal preventiebeleid. Zowel jongeren als volwassenen hebben te maken met risicovol middelengebruik. De gemeente kan hierin een actieve rol spelen door in te zetten op ouderbetrokkenheid, ondersteuning van welzijnspartners en gerichte preventie.

Duurzaamheid

Er zijn geen duurzaamheidsaspecten verbonden aan deze nota.

Communicatie

Deze memo is openbaar.

Vervolg

Vanaf 2026 sluit Eemnes aan bij het regionale Preventie- en Handhavingsplan Alcohol en Drugs (PHP) van de Gooi en Vechtstreek. In dit plan ligt de nadruk op preventie van alcohol- en drugsgebruik, roken en vaperen. Hiermee vallen vanaf dat jaar alle activiteiten rond middelenpreventie onder één programma. Er wordt een uitvoeringsplan opgesteld met onderdelen als ouderavonden, trainingen voor professionals en het handhaven van de Alcoholwet via test aankopen. Daarnaast zijn in het plan meetbare (tussen)doelen voor 2029 opgenomen, gebaseerd op actuele cijfers en trendanalyses. Deze doelen zijn erop gericht het gebruik van alcohol, tabak en vaperen onder jongeren en volwassenen structureel terug te dringen. Het PHP wordt in het najaar van 2025 ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd.

Daarnaast zet de gemeente Eemnes extra in op alcohol, middelen en roken/vaperen in samenwerking met (lokale) partners. Zo is er binnen het jongerenwerk een intensieve afstemming tussen Versa, JGT, BOA en politie, waarbij deze thema's structureel op de agenda staan. Bij de sportverenigingen wordt de convenantmethodiek uitgerold om

verenigingen te begeleiden bij gecontroleerd schenken van alcohol. In samenwerking met Bureau Objectief wordt een mysteryshopper ingezet om de naleving van de ID-plicht bij alcoholverstrekkers te toetsen. Teamfit biedt daarnaast ondersteuning en begeleiding aan kantines en barvrijwilligers. Ouders worden regelmatig geïnformeerd via een digitale nieuwsbrief. Tot slot blijft er expliciete aandacht voor alcoholvrije alternatieven bij alle door de gemeente georganiseerde bijeenkomsten.